Nr.: 1931747682/1030544

RAADSVOORSTEL

Raadsvergadering: **30 mei 2023**

Onderwerp: **Programma Riolering & Klimaatadaptatie 2023-2027**

Datum: **24 januari 2023**

Korte samenvatting

De raad wordt voorgesteld om het ontwerp (Omgevings-)Programma Riolering en Klimaatadaptatie Krimpenerwaard vast te stellen om een kaderstellend beleidsinstrument te hebben voor de thema's Riolering en Klimaatadaptatie op grond van de nieuwe Omgevingswet, die grondslag biedt voor het bepalen van het kostendekkend tarief voor de rioolheffing.

Voorgesteld besluit

De raad wordt voorgesteld om:

1. het ontwerp Programma Riolering & Klimaatadaptatie Krimpenerwaard 2023-2027 vast te stellen;
2. de financiële uitwerking van het ontwerpprogramma mee te nemen in de Kadernota en Begroting 2024 en verder.

Inleiding

Het voorliggend ontwerp (Omgevings-)Programma Riolering en Klimaatadaptatie Krimpenerwaard (PR&K) vervangt het huidig verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP), dat vanwege de verstreken looptijd geactualiseerd moest worden. Men spreekt van een verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan omdat de zorgplichten in 2008 met de invoering van de Wet verankering en bekostiging gemeentelijke watertaken zijn "verbreed" met de hemelwater- en grondwaterzorgplicht.
In het PR&K is integraal de Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie verwerkt die op basis van scenario 3 'Versneld aan de slag' is opgesteld en voortkomt uit de eind december 2021 door uw raad vastgestelde "Klimaatadaptatiestrategie gemeente Krimpenerwaard".

Voorgaand verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP 2017-2021)

Vooruitlopend op de vervaardiging van het voorgaande vGRP is destijds ten aanzien van de diverse ambities een beleidskeuzenotitie met financiële scenario's opgesteld. Hierin zijn 3 scenario's voorgelegd, namelijk:

- 'Een doelmatige basis',
- 'Een duurzame toekomst';
- 'Een duurzame toekomst, met een ontzorgde burger'.

Destijds is gekozen om het vGRP 2017-2021 op basis van scenario "Een duurzame toekomst" verder uit te werken. Dit scenario gaf een voldoende brede invulling aan de zorgplicht voor het doelmatig inzamelen en transporteren van afval-, hemel- en grondwater.

> ***Scenario 'Een duurzame toekomst'***
> ***Boven op het wettelijk verplichte zetten we ons in voor een duurzame toekomst. De toekomst is voor ons duurzaam als we met het rioolstelsel zoveel als mogelijk de verwachte toekomstige effecten opvangen (meer en zwaardere neerslag, verdroging), maar ook met het rioolstelsel proberen de verwachte negatieve effecten te verminderen (zelf zo min mogelijk CO_2-uitstoot veroorzaken).***

Het in het voorgaande vGRP vastgelegde beleid was in de praktijk goed toepasbaar, weinig aanpassingen zijn nodig. Wijzigingen en nieuwe punten in het beleid betreffen Klimaatadaptatie en het in berekeningen toepassen van een zwaardere normbui bij rioolreconstructies en nieuwbouw. Dit om in de toekomst te kunnen voldoen aan de hemelwaterzorgplicht. In het kader van de hemel- en grondwaterzorgplicht is vooral de gemeente brede toepassing van DT/IT-riolering (drainage-/ infiltratietransportriolering) een succes, wat zorgt voor betere regulering van de grondwaterstand.
Door ***realtime*** monitoring en proactief handelen heeft onze buitendienst een belangrijke rol in het beperken van het aantal meldingen en het functioneren van de riolering. Bovendien heeft de gebiedskennis van de buitendienst een belangrijke meerwaarde bij het dagelijks beheer. Ten slotte dient de communicatie over riolering op basis van een op te stellen communicatieplan te worden opgevoerd, mede via het al operationele waterloket op de gemeentelijke website.

Programma Riolering en Klimaatadaptatie Krimpenerwaard
Tot 2020 waren gemeenten volgens de Wet Milieubeheer (artikel 4.22 Wm) verplicht om een geldig vGRP te hebben. Met de komst van de nieuwe Omgevingswet die naar verwachting pas op 1 juli dit jaar (of later) in werking treedt is deze verplichting vervallen. Onder de Omgevingswet wordt het vGRP vervangen door een ander beleidsinstrument, namelijk een facultatief Omgevingsprogramma Riolering. Bij de actualisatie van het vGRP lag het daarom voor de hand om te kiezen voor deze vorm.
Bij de verdere uitwerking van de klimaatadaptatiestrategie op basis van scenario 3 is een uitvoeringsagenda (ook een programma) opgesteld die integraal in het Omgevingsprogramma Riolering is verwerkt. In de praktijk betekent dit dat het Omgevingsprogramma Riolering is verbreed naar een Omgevingsprogramma Riolering & Klimaatadaptatie. Deze koppeling is een logische, omdat beide thema's sterk met elkaar verbonden zijn.

Het PR&K heeft een relatie met de Omgevingsvisie die in 2021 door uw raad is vastgesteld. Voor de speerpunten uit de Omgevingsvisie die betrekking hebben op de watertaken en klimaatadaptatie is in het PR&K uitvoeringsbeleid opgesteld. Dit betreft de speerpunten:

1. 'Een gezond en veilig woon- en leefklimaat';
2. 'Samenwerken aan een goede waterkwaliteit';
3. 'Klimaatadaptieve inrichting in de kernen'.

Hoewel de 3 voornoemde speerpunten de voornaamste zijn, zijn er ook raakvlakken met andere speerpunten, zoals het tegengaan van bodemdaling en besparing van energie.

Ten aanzien van het vGRP 2017-2021, dat destijds op basis van scenario 'Een duurzame toekomst' is opgesteld, blijven de al bestaande zorgplichten voor afval-, grond- en hemelwater gelden in de Omgevingswet (artikel 2.16), welke onder deze nieuwe wet "taken" worden genoemd. In het PR&K zijn deze "taken" verweven met de Speerpunten en is aangegeven met welke maatregelen we in de komende planperiode invulling geven aan de speerpunten en de zorgplichten. In hoofdlijnen wijzigt het beleid niet of nauwelijks ten opzichte van het voorgaande vGRP. Het PR&K is zelfbindend, het bindt inwoners en bedrijven niet. Bindende regels voor inwoners en bedrijven worden ondergebracht in het Omgevingsplan.

Beoogd resultaat
Een vastgesteld kaderstellend beleidsinstrument voor de thema's Riolering en Klimaatadaptatie op grond van de nieuwe Omgevingswet, die grondslag biedt voor het bepalen van het kostendekkend tarief voor de rioolheffing.

Argumenten
1.1 Het voorstel past in het ingezet beleid
Met betrekking tot de zorgplichten voor afval-, grond- en hemelwater wordt voortgebouwd op scenario "Een duurzame toekomst". Ten aanzien van klimaatadaptatie is in het Collegeprogramma 2022-2026 'Vitaal Vooruit!' de ambitie uitgesproken om via scenario 3 uit de klimaatadaptatiestrategie aan de slag te gaan met de

klimaatopgaven in de buitenruimte en particulier grondgebied. Het vaststellen en vervolgens uitvoeren van het PR&K geeft invulling aan deze ambitie.

1.2 Het klimaatbestendig en waterrobuust inrichten is geen vrijblijvende opgave
Hoewel het voorgaande vGRP al inspeelde op de klimaatverandering hebben het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen in het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA, onderdeel van het nationale deltaprogramma) afspraken gemaakt hoe klimaatadaptatie versneld kan worden opgepakt. Dit heeft geleid tot een Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie, waarin dezelfde gezamenlijke overheden hebben afgesproken:

- dat klimaatbestendig en waterrobuust inrichten uiterlijk in 2020 onderdeel is van het beleid en handelen. COVID-19 heeft echter tot enige vertraging geleid;
- dat Nederland in 2050 zo goed als mogelijk klimaatbestendig en waterrobuust is ingericht en bij (her) ontwikkelingen geen extra risico op schade en slachtoffers ontstaat, voor zover dat redelijkerwijs haalbaar is.

1.3 Formeel beleid voor onze watertaken is gewenst
Hoewel facultatief onder de Omgevingswet is het formeel vastleggen en vaststellen van beleid voor onze watertaken wel gewenst. Er is namelijk een beleidsinstrument nodig dat op hoofdlijnen de invulling van de gemeentelijke watertaken weergeeft. Door middel van dit programma wordt vastgelegd wat we willen bereiken en wat de rolverdeling is tussen gemeente en bewoners/bedrijven ten aanzien van afval-, hemel-, en grondwater.

1.4 Het PR&K biedt grondslag voor het bepalen van de rioolheffing
Momenteel vormt het vGRP de grondslag voor het bepalen van het kostendekkend tarief voor de rioolheffing. Het is de bedoeling dat het ontwerpprogramma eveneens deze grondslag gaat bieden voor de periode 2024-2027. Ten aanzien van de in te zetten tariefegalisatievoorziening is in het PR&K met behulp van een aantal scenario's een doorkijkje gegeven hoe deze voorziening kan worden ingezet om de toekomstig geprognotiseerde stijging van de rioolheffing geleidelijk te laten verlopen.

1.5 De gemeenteraad dient het PR&K vast te stellen
Vanwege het uitstel van de invoering van de Omgevingswet (Ow) ligt de vaststellingsbevoegdheid op grond van artikel 4.22 van de Wet milieubeheer nog steeds bij de gemeenteraad. Na de inwerkingtreding van de wet kunnen Omgevingsprogramma's op basis van artikel 3.4 Ow door het college van B&W worden vastgesteld. Sowieso blijft kaderstellende besluitvorming met betrekking tot financiering een bevoegdheid van de raad.

2.1 Bij raadsbesluit is besloten om de uitgangspunten en consequenties van scenario 3 mee te nemen naar de financiële berekening van het te actualiseren vGRP
De raad heeft op 21 december 2021 besloten om de uitgangspunten en consequenties van het gekozen scenario 3, ‘Versneld aan de slag’ mee te nemen naar de financiële berekening van het in 2022 te actualiseren vGRP en de begroting voor 2023.

2.2 De gemeenteraad stelt jaarlijks het tarief voor de rioolheffing vast
Door middel van rioolheffing dekken we de kosten van onze taken voor afval-, hemel- en grondwater, als ook de water gerelateerde maatregelen met betrekking tot klimaatadaptatie. Het tarief voor de rioolheffing wordt jaarlijks bij het opstellen van de begroting berekend en middels de Verordening rioolheffing Krimpenerwaard door uw raad vastgesteld. Het vast te stellen PR&K geldt hierbij als leidraad voor de bepaling van de kosten die door de inkomsten van de rioolheffing worden gedekt. In 2027 wordt het PR&K geactualiseerd.

Kanttekeningen
2.1 Alleen ‘water’ gerelateerde maatregelen & consequenties mogen bekostigd worden vanuit de rioolheffing.

Niet ‘water’ gerelateerde maatregelen en consequenties uit de Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie, zoals het Hitteplan e.d. mogen niet vanuit de rioolheffing bekostigd worden. Momenteel is deze maatregel al opgenomen in de begroting van 2023.

Alternatieven
N.v.t.

Financiën
Voor riolering wordt verwacht om in de planperiode circa € 7,5 miljoen per jaar te investeren aan vervanging, verbeteren en afkoppelen. De exploitatiekosten bedragen circa € 3,16 miljoen per jaar.
De aanleg van de meeste riolen is in het verleden betaald uit de grondexploitatie. De rioolvervangingen die we nu uitvoeren vanuit het vGRP op basis van scenario ‘Een duurzame toekomst’, leiden tot extra kapitaallasten. Deze kapitaallasten blijven de komende jaren stijgen totdat alle investeringen uit het vGRP gekapitaliseerd zijn. Via de opgebouwde tariefegalisatievoorziening is het mogelijk om de stijging wat geleidelijk te laten verlopen. In het PR&K is via een aantal scenario's een financieel doorkijkje gegeven hoe deze voorziening kan worden ingezet. De voorziening wordt tevens gebruikt om incidentele nadelen op te vangen.

Juridische zaken
Hoewel het ontwerp PR&K een facultatief programma betreft dient deze wel bekend te worden gemaakt. De wet elektronische bekendmaking regelt de verplichtingen rondom het publiceren en bekendmaken van regelgeving. Na vaststelling dient het definitief ontwerp PR&K bekend gemaakt te worden in de Gemeenschappelijke Voorziening Officiële Publicaties (GVOP) en de Centrale Voorziening Decentrale Regelgeving (CVDR).

Participatie en extern overleg
Voor de opstelling van de Klimaatadaptatiestrategie is een uitvoering participatieproces doorlopen. Met gebiedspartners zijn in 2019 en 2020 stresstesten en risicodialogen georganiseerd. Op 16 februari 2021 is ook met uw raadscommissie R&F een risicodialoog gevoerd. Ook zijn via het burgerpanel inwoners geënquêteerd. Bij de opstelling van het ontwerpprogramma is op grond van de vastgestelde taken rekening gehouden met het beleid van andere overheden. Afstemming hierover is bereikt door de provincie en waterkwaliteitsbeheerders vroegtijdig te betrekken bij het opstellen van het PR&K, die na vaststelling ter inzage wordt gelegd. Betreffende overheden zijn formeel geïnformeerd en geconsulteerd door toezending van de definitieve versie van het ontwerp PR&K.
Tijdens de looptijd van het PR&K betrekken we inwoners en bedrijven bij de uitwerking van de diverse plannen.

Vervolgtraject en uitvoering
Planning: - na vaststelling van het PR&K het programma ter inzage leggen en publiceren via de gemeentepagina in het Kontakt en bekendmaken in de GVOP en de CVDR;
- conform vastgesteld ontwerp PR&K uitvoering geven aan het uitvoeringsbeleid, concreet is o.a. voor 2023 het vervaardigen van het communicatieplan voor Klimaatadaptatie en Riolering gepland, als ook het Hitteplan.

Doorlooptijd: - 2023 tot 2027, in 2027 wordt het PR&K geactualiseerd.

Bijlagen
- Programma Riolering & Klimaatadaptatie Krimpenerwaard 2023-2027, doc.nr. 1001518.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van gemeente Krimpenerwaard,

de secretaris, de burgemeester,

J. Hennip P.J. Bouvy-Koene

RAADSBESLUIT

De raad van de gemeente Krimpenerwaard,

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 24 januari 2023 inzake het vaststellen van het Programma Riolering & Klimaatadaptatie 2023-2027

gelet op:

- de nationale afspraken uit het Delta Programma Ruimtelijke Adaptatie;
- de uitgesproken ambitie in het coalitieakkoord en het collegeprogramma 2022-2026 'Vitaal Vooruit!'

Besluit:

1. het ontwerp Programma Riolering & Klimaatadaptatie Krimpenerwaard 2023-2027 vast te stellen;
2. de financiële uitwerking van het ontwerpprogramma mee te nemen in de Kadernota en Begroting 2024 en verder.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 30 mei 2023,

de griffier, de voorzitter,

dr. M-L van Muijen P.J. Bouvy-Koene